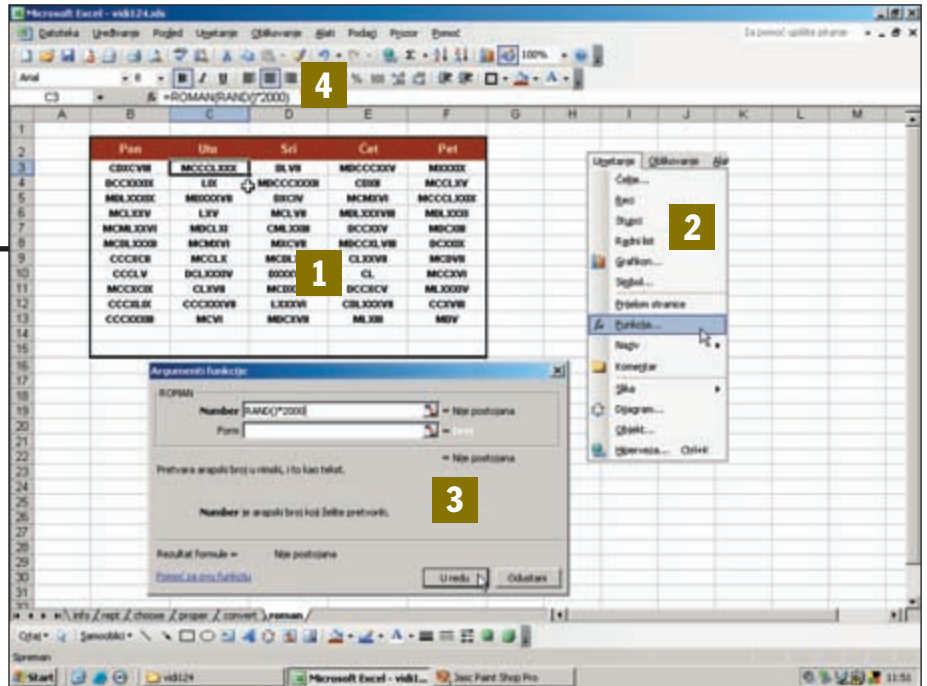

Manje poznate mogućnosti Excela

Pet sasvim cool/ funkcija

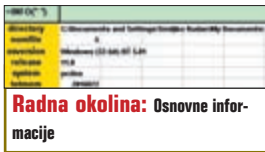
Danas je u modi biti cool. No, što ako je u pitanju uredski posao, s tablicama, proračunima i formulama? Kada je riječ o Excelu - problema nema.

piše: Vedran Ivančić

- 1 Cool funkcije:** Mnoge funkcije u Excelu su sasvim cool, no to u dobroj mjeri ovisi o njihovoj primjeni.
- 2 Sve funkcije:** Do liste s popisom svih funkcija preko izbornika Umetanje.
- 3 Čarobnjaci:** Bila funkcija cool ili ne, čarobnjak vam pomaže u njenom korištenju.
- 4 Traka za formule:** Ovdje ćete upisati, popraviti i vidjeti funkciju ili formulu u aktivnoj ćeliji.

U današnje vrijeme neprekidnog trčanja za nekim kratkoročnim ciljem, kao dio velikog životnog maratona, doista je vrijedno malo se u toj brzini opustiti, smiriti, skulirati. Biti cool. No, ujedno biti cool ne znači gubiti na funkcionalnosti i učinkovitosti. Možda to znači biti drugačiji, jednostavniji, zanimljiviji i manje formalan. Ali svakako u poslu, u akciji. Teško je dati definiciju tog stanja, ali uvjeren sam da se od svih postojećih, baš slijedećih pet Excel funkcija definitivno može kvalificirati u naj-cool kategoriju.

Radna okolina: Osnovne informacije

juće informacije. Posebno ukoliko se Excelom koristite pri programiranju, neke od tih informacija vjerojatno će vam biti dobar opis radnog okruženja.

Cool informacije

Jedna od tih funkcija, vrlo rijetko korištena ali svejedno zanimljiva, jest funkcija INFO. Kao što joj naziv sugerira, prikazat će određene informacije ovisno o zadanom argumentu. Možete je dozvati na uobičajeni način kliknuvši na Umetanje, zatim Funkcija i odabirom s popisa postojećih Excel funkcija.

Čarobnjak za tu funkciju traži da se argument upiše unutar navodnika. U primjeru na slici to je argument "system". Čarobnjak neće prikazati rezultat funkcije, ali će biti prikazan u ćeliji nakon što kliknete na gumb U redu.

Argumenti funkcije omogućuju vam da doznate razne egzotične stvari o vašem Excelu, uglavnom tehničke naravi. Što je sasvim cool, zar ne? Neke od informacija koje možete dobiti odnose se na vrstu operativnog sustava, aktualnu inačicu Excela, broj svih radnih listova u otvorenim radnim knjigama, količinu korištene i ukupne memorije i sl. Posebno je korisna informacija o lokaciji otvorene radne knjige na disku računala. Žuto su označeni argumenti funkcije, a desno od njih nalaze se rezultira-

Ponovi to ako smiješ!

Iduća funkcija toliko je zgodna da zapravo nije bitno tko će je i u kojim prilikama koristiti. Važno je da je ona tu, na opću radost, a kome bude doista trebala imat je dostupnu uz sve ostale Excel alate. Riječ je o funkciji REPT. Mene je naziv isprva podsjetio na nekakve reptile, ali zapravo je riječ o skraćenom obliku engleske riječi Repeat (ponovi). Zašto ta funkcija nema takav, puni naziv, ostat će vjerojatno još jedan misterij iz mraka srednjovjekovne programerske kriptografije.

A u prilog toj hipotezi ide i sam opis funkcije: ona omogućuje ponavljanje ispisa zadanog argumenta odabrani broj puta. Idealno za sitne grafičke uzorke u doba prije grafike, zar ne?

Funkcija ima dva argumenta, sam tekst i broj ponavljanja tog teksta. Osim u rudimentarne ilustrativne svrhe nije mi pala nijedna druga mogućnost primjene te funkcije. Uostalom, neka posebna dodatna svrha nije ni potrebna jednoj cool funkciji. Dodajmo još samo

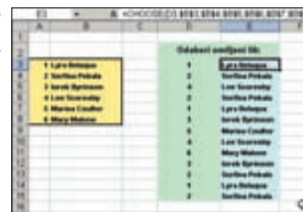
Funkcija REPT: Ponavljanje je majka učenja

da njome ćeliju možete ispuniti s 32767 znakova i ni jednim preko toga, ok?

Odabrati ... i to dobro

Jednostavno rečeno: funkcija CHOOSE omogućuje odabir jedne od ponuđenih vrijednosti. Argumenti funkcije su najprije redni broj odabira, a onda niz ponuđenih vrijednosti, a kojih može biti do 29. Pretpostavimo da želite koristiti Excel kako biste unosili podatke uvijek iz istog skupa podataka. Tada je najjednostavnije čitav skup podataka jednom popisati, a onda ih prema odabiru korisnika, iz tog skupa dohvaćati u ćeliju s funkcijom CHOOSE.

U žutom okviru su podaci koji predstavljaju argumente funkcije CHOOSE. Upisom jednog broja u stupcu D, svi argumenti funkcije CHOOSE u stupcu E su dostupni i prikazani

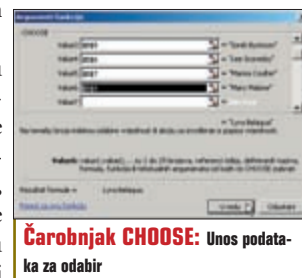

Funkcija CHOOSE: Izbor među ponuđenim

kao rezultat u pojedinoj ćeliji. U retku za unos formula vidi se i sama funkcija zajedno sa svim argumentima. Ukoliko su argumenti, odnosno ponudene vrijednosti fiksirani znakom \$ za uvijek iste ćelije, tada je funkciju moguće kopirati što je i učinjeno u stupcu E.

Unos argumenata moguć je ručno, ali i pomoću čarobnjaka za tu funkciju. Svaki od argumenata unosi se u zasebnu rubriku, a putem gumba za dohvrat podataka lako se unosi izravno s radnog lista.

Primjena te funkcije je višestruka.

Čarobnjak CHOOSE: Unos podatka za odabir

Može se koristiti za unos artikala, stavki u računu, jednostavniji i sigurniji unos podataka ili pripremu podataka za daljnju obradu. No, argumenti te funkcije ne moraju biti samo tekstualne vrijednosti. Oni mogu biti brojevi

ili raspon ćelija ili čak druge funkcije i formule. Npr. funkcija =SUM(CHOOSE (2;A1:A10; B1:B10;C1:C10)) izračunat će zbroj vrijednosti u drugom od tri ponudena raspona, odnosno B1 do B10. Naime, prvo se računa funkcija CHOOSE i zatim se rezultat koristi kao argument funkcije SUM kojom se odabrani podaci zbrajaju.

Ukoliko želite biti *cool*, koristite ovu funkciju za izradu domaće zadaće za dječicu oko sebe, za osobnu vježbu i pripremu za kviz Milijunaša, te izradu pikantnih anketa koje ćete *e-mailom* distribuirati kolegama u tvrtki (šef se ne računa). Ukoliko je potrebna ikakva pomoć oko ove funkcije ima nešto u Excel datoteci pomoći.

Velika početna i druga slova

Pripadnici engleskog govornog područja imaju tu nezgodnu osobinu da, eh, pričaju jezikom koji prijete postati globalni jezik. Te ga stoga valja naučiti. A tijekom procesa učenja zapazite ćete da isti vole naslove pisati tako da sve riječi (osim možda veznika i članova) započinju velikim slovom. Ne bi li amaterima omogućili da naslove pišu ispravno, tvorcii Excela stvorili su funkciju PROPER (Ispravno).

Dakle što? Zadani tekst ova će funkcija transformirati u isti takav, ali sa velikim slovima na početku svake riječi.

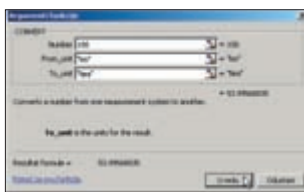
U retku za unos formula vidi se da je jedini argument funkcije tekst koji je potrebno prepraviti. *Cool*, zar ne?

A da ne bi stalo na tome, tu su i sestrinske funkcije UPPER (Gornji) i LOWER (Donji). Prva će odabrani tekst prepraviti tako da bude u potpunosti ispisan velikim slovima, a ova druga funkcija može to vratiti nazad u ispis malim slovima. Naravno, ukoliko vas to zabavlja, ove funkcije možete koristiti u krug dok vam se ne zavrti u glavi.

Ukoliko ste pak preozbiljni i ne

Funkcija CONVERT: Čarobnjak za pretvorbu

ili s Interneta, npr. ukoliko ga je potrebno ispravno napisati ili naglasiti.

Pretvori to, pretvori to u ...

E, a da bi bili doista *cool* Excel korisnik, jednostavno morate upoznati funkciju CONVERT. Pitajte se što radi? Pretvara sve živo u sve živo! Ili preciznije rečeno, omogućuje pretvorbu vrijednosti iz jedne u neku drugu mjerne jedinicu. Bila to sila, tlak, energija, vrijeme, duljina, težina ili neka od čitavog niza dostupnih mjernih jedinica, funkcija CONVERT odradit će za vas delikatnu i ne baš uvijek pouzdanu pretvorbu.

Da bi funkcija mogla obaviti svoj zadatak, potrebna su joj tri argumenta: vrijednost, te početna i tražena vrsta mjerne jedinice.

U primjeru na slici funkcija preračunava dužinu od 100 km u nautičke milje, odnosno njih 53.99 i nešto sitno preko toga. Argumenti se nalaze u zasebnim rubrikama. Odmah valja reći i da je osnovna jedinica za dužnu metar, no Excel razumije i sve prefikse koji (ukoliko je to moguće) osnovnu jedinicu umanjuju ili uvećavaju za red veličine. To su npr. "k" za kilometar, "m" za milimetar, "M" za megapascal, "u" za mikrolitar itd.

Naravno, pretvorbe valja obavljati u granicama mogućeg. Mjerne jedinice iz različitih grupa nije moguće međusobno pretvarati, pa odmah odustanite od pokušaja da litru pretvorite u decimetar ili celzijev stupanj u konjsku snagu. Ili pak nemojte lako odustati, pro-

razumijete što je tu smiješno, možete se ovim funkcijama koristiti kako biste preuredili tekst koji ste u Excel unijeli iz neke druge aplikacije

bajte to, slobodno probajte. Nakon toga, zavirite u datoteku pomoći i pogledajte koje vam sve grupe mjernih jedinica dostupne.

Unutar iste grupe problema nema i sve mjerne jedinice možete pretvarati u neke druge iz iste grupe. U čemu ima i određene logike. Posebno su zanimljive mjerne jedinice izvan SI sustava, tj. one koje najčešće vezujemo za USA i UK područje. Kao što su masa u unci i funtama ili dužina u laktovima, stopama i palcima. Ukoliko se sretnete s takvim čim, ne dajte se zbuniti i poslužite se funkcijom CONVERT.

Brojka za pretvorbu	Mjerna jedinica	Polu litra jednako je
100	litara	100.000000
100	mililitara	0.100000
100	gama litara	0.000100
100	centilitara	0.010000
100	dekilitara	0.100000
100	hektolitara	10.000000
100	kilolitara	100.000000
100	stotilitara	0.010000
100	desetilitara	0.100000
100	desetostotilitara	0.001000
100	desetstotilitara	0.010000
100	stotostotilitara	0.000100
100	desetstotostotilitara	0.000010

Primjer pretvorbe: Tekućina je nestlačiva

I sada recite, da li ste znali da je pola litre tekućine sasvim dovoljno za 101 čajnu žličicu

ili više od 33 jušne žlice? Naravno da niste, ali zato sada vladate *cool* funkcijom koja daje odgovore na takva i druga zanimljiva pitanja.

Izvan konkurencije

Bilo bi naivno pomisliti da se s ovih pet funkcija iscrpljuje popis *cool* Excel funkcija. Ima toga još, ali izbor od pet "naj", premda težak, mora biti konačan. Nije li vaš interes zadovoljen tim izborom, pregledajte i ostale funkcije i potražite svoje favorite.

Npr. funkcija EUROCONVERT, postat će opet zanimljiva. Iako odavno nema lire, marke i škode, proširenjem Unije nove zemlje uvest će Euro. Treba na internet stranicama Microsofta pogledati jesu li osvežena ta vrlo korisna funkcija.

Ili npr. funkcija ROMAN, koja arapske brojke, tj. ove kakve poznajemo, pretvara u rimske i to u više vrsta prikaza. Pokušajte sve brojačane podatke u radnom listu, zajedno s formulama i izračunima,

prikazati na taj način. Ugodno ćete se iznenaditi, a pogotovo će se obradovati vaši nadređeni, kada im prosljedite jednu takvu završnu datoteku popunjenu i složenu profesionalno i krajnje nečitljivo za bilo koga osim vas. Bilo kako bilo, svakako ćete biti... *cool*.

Brojka	Prefiks	Kod
1000	kilometar	k
1000	metar	m
1000	milimetar	mm
1000	centimetar	cm
1000	dekimetar	dm
1000	hektometar	hm
1000	kilometar	km
1000	metar	m
1000	milimetar	mm
1000	centimetar	cm
1000	dekimetar	dm
1000	hektometar	hm
1000	kilometar	km

Kod pretvorbe: Korisni prefiksi

Mjerne jedinice: Fizikalne veličine raznih vrsta